

Kongre “Yaşam Boyu Dijitalleşme” Sunumuyla Başladı... NEYİ DÜŞÜNECEĞİMİZ TAHMİN EDİLEBİLECEK

VI. Elektrik Tesisat Ulusal Kongresi'nin açılış sunumu İzmir Ekonomi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Aşkar tarafından “Yaşam Boyu Dijitalleşme” başlığı altında gerçekleştirildi. Sunumunda bilişim şirketlerinde bireylerin davranışlarına ilişkin muazzam ölçülerde veri oluştuğuna işaret eden Aşkar, “Bir müddet sonra işlemciler sizin neyi düşüneceğinizi tahmin edecekler” uyarısı yaparak, etik değerlere uyulması çağırısı yaptı.

Prof. Dr. Murat Aşkar'ın açılış sunumuna, teknoloji tarihinde kilometre taşlarını oluşturan temel değişimleri anlatarak başladı. Üniversiteye başladığı yıllarda ARPANet'in devreye alındığını hatırlatan Aşkar, ilk çalışmalarını şöyle anlattı:

“Üniversiteye başladığımda, bilgisayar dersinde, kartonumsu delikli kartlara programları satır satır yazardık. Sonra bilgisayar odasına gidip okuturduk. Ertesi gün programımızın çalışıp çalışmadığını anlardık; eğer yanlış varsa düzeltirdik, tekrar yükledik. Bir gün daha geçirdi. On satırlık bir programın çalışıp çalışmadığını anlamak bazen yaklaşık bir haftayı alıyordu.”

E-postanın ve TCP/IP protokolünün 1972'de ortaya çıktığını anlatan Aşkar, “Ben yüksek lisans çalışmamı 1976'da tamamladım. Bu yıllarda işletim sistemi bilgisayarın içerisinde değildi. Kağıt bant kullanılıyordu, o bant iki-üç kullanımdan sonra yırtılır, biz de işletim istemini tekrar yazardık. Bu şekilde simülasyonlarımı yaparak yüksek lisans tezimi tamamladım” dedi. Takip eden yıllardaki hızlı değişimi Türkiye'deki gelişmelerle paralel anlatan Aşkar, üniversitelerin ardından PTT üzerinden gerçekleştirilen ilk ağ bağlantısına ilişkin detayları da aktardı.

“Nesnelerin İnterneti” kavramının ilk olarak 1999 yılında ortaya atıldığı belirten Aşkar, “Şu anda yaklaşık 10-11 milyar cihaz bağlandığı düşü-

nülüyor; önümüzdeki yıl 50 milyara ulaşması bekleniyor. Kişi başına düşen İnternete bağlı cihaz sayısı da 6.5 olacak” diye devam etti. Mühendisleri farklı sorunların beklediğini ifade eden Aşkar, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Nesneler birbirleriyle haberleşirken, nasıl haberleşecekler, hangi soruyu soracak, hangi cevabı alacak, hangi soruyu önce soracak yahut soruyu sorarken soruş biçimi ne olacak, hangi dili kullanacak? Sizin ürettiğiniz cihaz hangi cihazlarla konuşabilecek? İşte bu şu anda karşılaştığımız ciddi sorunlardan birisi. Dünyada, baktığımızda, bununla ilgili çok değişik ittifaklar kurulmuş durumda. Büyük firmalar, kendi sistemlerini kuruyor.”

“Neyi Düşüneceğinizi Tahmin Edebilecekler”

Bilişim teknolojilerinin tüm sektörlerin merkezine oturduğuna ifade eden Aşkar, konuşmasına şöyle devam etti:

“Bırakın cihazlarla ilgili veriyi, bu-

gün bizlerle ilgili de birçok veri toplanıyor. Her yaptığımız hareket, her harcamaya, her sosyal medya aktivitesiyle ilgili muazzam veri toplanıyor. Sizi sizden daha iyi tanıyabilir duruma geliyorlar. İnsan beyni pikosaniyeler içinde bir eyleme karar verebiliyor. Mesela susadığına karar veriyor, birkaç pikosaniye sonra su içme eylemi yapıyor. Eminim, bir müddet sonra işlemciler sizin neyi düşüneceğinizi tahmin eder hale gelecekler.”

Cambridge Analytica'nın Amerikan seçimlerinde yönelik deneysel çalışmasına ve şirketlerin tüketici davranışlarını manipüle için yürüttükleri çalışmalardan örnekler veren Aşkar, “**Bir de birey olarak bizim seçenekler arasında doğru bilgiyi, doğru etik değerleri edinip, yeni bilgileri, yeni öğrendiklerimizi onun üzerine inşa edip doğrulamamız lazım. Aksi takdirde, her şeyin etkisinde kalan, sürekli oradan oraya savrulan bir toplum haline geliriz**” ifadeleriyle konuşmasını tamamladı.

